

Határozatok Tára

ELEANOR SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. január 26.¹

C-564/10. sz. ügy

**Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung
kontra
Pfeifer & Langen Kommanditgesellschaft**

(A Bundesverwaltungsgericht [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme — Nemzeti jogszabály értelmében a jogosulatlanul felvett támogatás visszafizetésén felül fizetendő kamat követelésének elévülési ideje — A 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikkének értelmezése és alkalmazhatósága”

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) (Németország) azt kérdezi, hogy a 2988/95 rendelet² szerinti szabálytalanságból eredő kamatkövetelésekre e rendelet vagy a nemzeti jog irányadó.

Jogi háttér

Az EUMSZ 325. cikk

2. Az EUMSZ 325. cikk értelmében az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen.

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme

3. Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából a 2988/95 rendelet számos általános szabályt állít fel az uniós politikák keretében nyújtott támogatások terén az uniós³ joggal kapcsolatos szabálytalanságokra vonatkozó ellenőrzéseket, közigazgatási intézkedéseket és szankciókat illetően. E rendelet elfogadását megelőzően az ilyen szabálytalanságok meghatározására nem léteztek közös szabályok.⁴

4. A 2988/95 rendelet harmadik preambulumbekzdése értelmében „[...] a Közösségek pénzügyi érdekeire nézve hátrányos jogszabályokat minden területen fel kell számolni [helyesen: a Közösségek pénzügyi érdekeire nézve hátrányos cselekményekkel szemben minden területen fel kell lépni]”. A negyedik preambulumbekzdés értelmében a Közösségek pénzügyi érdekei ellen irányuló csalásokkal szembeni küzdelem érdekében a közösségi politikák által érintett összes területen egységes jogi keretet kell meghatározni.

1 — Eredeti nyelv: angol.

2 — Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 312., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 340. o.).

3 — Az Európai Közösség (vagy a Közösségek) kifejezést használtam az olyan jogi rendelkezésekre utalva, amelyekben e név szerepel, egyéb esetekben az Unióra vagy az Európai Unióra hivatkoztam.

4 — Az 1. cikk (1) bekezdése.

5. Az 2988/95 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„Szabálytalanság a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként a Közösségek általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, akár közvetlenül a Közösségek nevében beszedett saját forrásokból származó bevétel csökkenése vagy kiesése révén, akár indokolatlan kiadási tételek miatt.”

6. A (2) cikk kimondja, hogy szükség esetén ellenőrzések, közigazgatási intézkedések és szankciók kerülnek bevezetésre a közösségi jog megfelelő alkalmazása érdekében. A közösségi jog határozza meg a közigazgatási intézkedések és szankciók természetét és alkalmazási körét, figyelembe véve a szabálytalanság jellegét és súlyát, a nyújtott vagy szerzett előnyt és a felelősség mértékét. Figyelemmel az alkalmazandó közösségi jogra, a közösségi ellenőrzések, intézkedések és szankciók alkalmazásának eljárásaira a nemzeti jogszabályok irányadók.⁵

7. A 2988/95 rendelet 3. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Az eljárás elévülési ideje a [...] szabálytalanság elkövetését követő négy év. Mindazonáltal az ágazati szabályok ennél rövidebb, de legalább [hároméves] időszakot is előírhatnak.

Folyamatos vagy ismételt szabálytalanságok esetében az elévülési idő azon a napon kezdődik, amikor a szabálytalanság megszűnt. Többéves programok esetében az elévülési idő minden esetben addig tart, amíg a program véglegesen le nem zárult. A hatáskörrel rendelkező hatóságnak a szabálytalansággal kapcsolatos bármely vizsgálata vagy eljárása, amelyről az érintett személyt tájékoztatták, megszakítja az elévülést. A megszakadást kiváltó cselekményt követően az elévülés újrakezdődik.

[...]

(2) A közigazgatási szankciót megállapító határozat végrehajtására nyitva álló időszak három év. Ez az időszak a határozat jogerőssé válásának napján kezdődik.

A megszakítás és felfüggesztés eseteire nézve a nemzeti jogszabályok vonatkozó rendelkezései irányadóak.

(3) A tagállamok fenntartják maguknak a lehetőséget, hogy az (1), illetve (2) bekezdésben előírtnál hosszabb időszakot alkalmazzanak.”

8. A 4. cikk a következőképpen szól:

„(1) Főszabályként minden szabálytalanság a jogtalanul megszerzett előny elvonását vonja maga után:

– tartozás tárgyát képező vagy jogtalanul kapott összegek utáni fizetési vagy visszafizetési kötelezettség formájában,

[...]

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések alkalmazása a megszerzett előny, valamint – megfelelő rendelkezés esetében – az átalány alapján meghatározható kamat elvonására korlátozódik.

[...]

5 — A 2. cikk (1), (3) és (4) bekezdése.

(4) Az e cikkben előírt intézkedések nem minősülnek szankciónak.”

9. Az 5. cikk közigazgatási szankciók alkalmazását írja elő szándékosan elkövetett vagy gondatlanságból okozott szabálytalanságok esetében.

Időtartamok, időpontok és határidők meghatározására vonatkozó szabályok

10. Az 1182/71/EGK, Euratom rendelet⁶ egységes szabályokat fektet le a Tanács vagy a Bizottság által elfogadott jogszabályokkal kapcsolatos időtartamok, időpontok és határidők meghatározását illetően.

A közös agrárpolitika finanszírozása

11. A 729/70/EGK rendelet⁷ 1. cikke a közösségi költségvetés részeként létrehozta az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapot (EMOGA). E rendelet 8. cikkének (1) bekezdése megkövetelte a tagállamoktól, hogy győződjenek meg arról, hogy az EMOGA által finanszírozott ügyletek ténylegesen megvalósulnak, és végrehajtásuk szabályszerű, akadályozzák meg és kezeljék a szabálytalanságokat, valamint hajtsák be a szabálytalanság, illetve gondatlanság miatt elveszett összegeket.

12. Az 595/91/EGK rendelet⁸ szabályozta a 729/70 rendelet 8. cikkének alkalmazását. Az 595/91 rendelet 3. cikkével összhangban a tagállamok kötelesek voltak közölni a Bizottsággal azokat a szabálytalanságokat, amelyek elsődleges közigazgatási vagy bírósági ténymegállapítás tárgyát képezték. A 7. cikk (1) bekezdése kimondta, hogy a tagállam a visszaszerzett összegből 20%-ot megtarthat, amennyiben az e rendelet által megállapított szabályokat nem „sértették meg jelentősen”.

13. Az 1290/2005/EK tanácsi rendelet⁹ 32. cikkének (1) bekezdése 2006. október 16-tól alkalmazandó az 595/91 rendelet 3. cikkének megfelelően közölt azon ügyekre, amelyekben ezen időpontig nem került sor a teljes behajtásra¹⁰. A 32. cikk (1) bekezdése kimondja: „a szabálytalanságok és gondatlanságok következtében [helyesen: a szabálytalanságok és gondatlanságok okán] behajtott összegeket, valamint az azokhoz kapcsolódó kamatokat a kifizető ügynökségek részére kell folyósítani, amelyek azokat az EMGA-ból származó bevételre terhelik [helyesen: az EMGA-hoz rendelt bevételként könyvelik] azok valós kifizetési hónapja szerint.”¹¹

A cukorágazat

14. Az EU a világ fő cukortermelői közé tartozik.¹² A cukorágazat piacának közös szervezése csupán bizonyos kvóta keretein belül termelt cukormennyiségre (A és B cukor) nyújt pénzügyi támogatást. Az A és B termelési kvótát meghaladó mennyiségben termelt cukrot a következő évi A kvóta részeként kell raktározni, vagy az EU-n kívül, a világpiacon kell értékesíteni, bármiféle exporttámogatás nélkül. Így a termelési kvótáján felüli többletet termelő vállalkozásnak e többletmennyiséget raktároznia kell, ha nem kívánja azt exportálni.

6 — Az időtartamokra, időpontokra és határidőkre vonatkozó szabályok meghatározásáról szóló, 1971. június 3-i 1182/71/EGK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 124., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 51. o.).

7 — Az 1995. május 22-i 1287/95 tanácsi rendelettel (HL L 125., 1. o.) módosított, a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 1970. április 21-i 729/70/EGK tanácsi rendelet (HL L 94., 13. o.). A közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 1999. május 17-i 1258/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 160., 103. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 25. kötet, 414. o.) a 729/70 rendelet helyébe lépett a 2000. január 1-jétől eszközölt kiadások tekintetében.

8 — A közös agrárpolitika finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, továbbá egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról, valamint a 283/72/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 1991. március 4-i 595/91/EGK tanácsi rendelet (HL L 67., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 11. kötet, 171. o.), amelyet hatályon kívül helyezett és felváltott a 2006. december 14-i 1848/2006/EK bizottsági rendelet (HL 2006., L 355., 56. o.).

9 — A közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 2005. június 21-i 1290/2005/EK tanácsi rendelet (HL L 209., 1. o.). A közös agrárpolitika (KAP) célkitűzéseinek elérése érdekében a 2. cikk létrehozta az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapot (EMGA) az Európai Közösségek általános költségvetésének részeként.

10 — Az 1290/2005 rendelet 49. cikke harmadik bekezdésének második francia bekezdése.

11 — Az 595/91 rendelet 7. cikkének (1) bekezdését az 1290/2005 rendelet 46. cikke hatályon kívül helyezte. Ez utóbbi rendelet 32. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok a behajtott összeg 20%-át „behajtási költség” címén megtarthatják, kivéve a tagállamok közigazgatási hatóságainak vagy más hivatalos szerveinek betudható szabálytalanság vagy gondatlanság esetén.

12 — „A cukorágazat piacának közös szervezése”, amelyet az Európai Bizottság mezőgazdasági igazgatósága tett közzé (AGRI/63362/2004); lásd továbbá a www.fao.org honlapon a „Food outlook global market analysis sugar November 2008” (Élelmiszeügyi kitekintés, a cukor világpiacának 2008. novemberi elemzése) oldalt.

15. Ennek megfelelően az 1785/81/EGK tanácsi rendelet¹³ 8. cikkének (1) bekezdése a cukorágazatban a raktározási költségek bármely piaci év¹⁴ vonatkozásában való visszatérítése érdekében kompenzációs rendszert hozott létre. A tagállamoknak alapilletéket kellett kivetniük e rendszer finanszírozása céljából és vissza kellett téríteniük a felmerült raktározási költségeket.¹⁵

16. Az 1358/77/EGK tanácsi rendelet harmadik preambulumbekkezdése¹⁶ kimondta, hogy a kifizetett visszatérítések teljes összegének és a beszedett díjak teljes összegének egyenlőnek kell lennie.

17. Az 1358/77 rendelet 1. cikke kimondta, hogy a cukor raktározási költségeit a tagállamnak kell visszatérítenie. A 4. cikk értelmében a visszatérítésre a raktározott mennyiség havi kimutatása alapján történt. A 6. és 7. cikk hatására a kompenzációs rendszer önfinanszírozó volt.

18. Az 1998/78/EGK rendelet¹⁷ (17) preambulumbekkezdése kimondja, hogy a termelők a jogosulatlanul felvett visszatérítést kötelesek visszafizetni.

19. A 13. cikk kimondja, hogy a visszatérítésre jogosult személyek legkésőbb az adott hónap tizenötödik napjáig kötelesek közölni az érintett tagállammal azon készletre vonatkozó adatokat, amelyre nézve a visszatérítést kérik. A 14. cikk (1) bekezdése szerint amennyiben a visszatérítésre való jogosultságot biztosító cukrot visszatérítésre nem jogosító cukorral együtt tárolják, a tagállam köteles az érintett készletet vámellenőrzésnek vagy azonos biztosítékot nyújtó közigazgatási vizsgálatnak alávetni.

20. A 15. cikk kimondja, hogy a tagállamnak adott hónap 20. napjáig minden jogosult vonatkozásában meg kell határoznia a visszatérítés teljes összegét és az alapilleték teljes összegét. Eltérés esetére a 16. cikk kimondja, hogy visszamenőlegesen kiigazítást kell végezni.

A nemzeti szabályozás

21. A Marktorganisationengesetz (piacok szervezéséről szóló törvény) 14. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy amennyiben az Európai Közösségek Tanácsának vagy Bizottságának jogi aktusa másként nem rendelkezik, a különleges kedvezmények – mint amilyen a raktározási költségek beszámítása – visszafizetésére való jogosultság után, annak keletkezésének időpontjától kezdve a Deutsche Bundesbank (német központi bank) leszámítolási kamatlába 3 százalékkal növelt összegének megfelelő mértékű kamat számítandó fel.

22. A Bürgerliches Gesetzbuch (német polgári törvénykönyv; a továbbiakban: BGB) 2001. december 31-ig hatályos változatának 197. §-a és 201. §-a értelmében a kamathátraléokra való jogosultság a kamatra való jogosultság keletkezési évének végétől számított négy év alatt évült el. A BGB 2002. január 1-jétől hatályos változatának 195. §-a ezen időtartamot három évre rövidítette. Az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló német törvény) 229. cikke 6. §-ának eredményeként az 1999-es és 2000-es éveket illető kamatokra továbbra is az addigi négyéves időszak vonatkozik.

13 — A cukorágazat piacának közös szervezéséről szóló 1981. június 30-i rendelet (HL 1981. L 177., 4. o.), amelyet hatályon kívül helyezett és felváltott a cukorágazat piacának közös szervezéséről szóló 1999. szeptember 13-i 2038/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 252., 1. o.). Jelenleg a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendelet („az egységes közös piacszerkezésről szóló rendelet”) (HL 2007., L 299., 1. o.) van hatályban.

14 — Az akkor hatályos szabályozás szerint a cukorpiaci gazdasági év július 1-jén kezdődött és a következő év június 30-án ért véget.

15 — Az 1758/81 rendelet 8. cikkének (2) bekezdése.

16 — A cukor raktározási költségei beszámításának általános szabályai megállapításáról, valamint a 750/68/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1977. június 20-i 1358/77/EGK tanácsi rendelet (HL 1977. L 156., 4. o.), amelyet hatályon kívül helyezett és felváltott a cukorágazat piacának közös szervezéséről szóló, 2001. június 19-i 1260/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 33. kötet, 17. o.).

17 — A cukor tárolási költségeinek kiegyenlítésére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1978. augusztus 18-i 1998/78/EGK bizottsági rendelet (HL L 231., 5. o.).

23. A nemzeti bíróság kifejti, hogy a német jog szerint, noha a kamatkövetelés a főköveteléshez képest járulékos, más tekintetben önálló követelés. Ez az elévülési időt tekintve azt jelenti, hogy amennyiben a főkövetelés elévül, a kamatkövetelést sem lehet érvényesíteni, azonban kamatkövetelés önállóan is létrejöhet, és önállóan is elévülhet.

24. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy problémát okozhat az, ha a nemzeti jog szerint a kamatok csak a szabálytalanság szankcionálását követő időszakra lehet követelni; ebben az esetben a kamatkövetelés még azelőtt elévülhet, hogy létrejött volna.

25. A *Verwaltungsverfahrensgesetz* (a német közigazgatási eljárásról szóló törvény) 53. §-ának (1) bekezdése szerint valamely közjogi jogi személy követelésének megállapítása vagy érvényesítése érdekében hozott közigazgatási aktus elfogadása következtében a követelés elévülési ideje a közigazgatási aktus jogerőre emelkedéséig vagy a követelés másként történő érvényesítése esetében hat hónap elteltéig nyugszik.¹⁸

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

26. A Pfeifer & Langen KG (a továbbiakban: Pfeifer) a cukorágazat 1994/95-ös, 1995/96-os és 1996/97-es gazdasági éveire vonatkozóan havi rendszerességgel kérelmeket nyújtott be a raktározási költségek visszatérítése iránt, amelyeknek rendre helyt adtak.

27. A Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (szövetségi mezőgazdasági és élelmezésügyi hivatal) vizsgálatot követően több határozatot hozott, melyekben az ezen gazdasági évekre vonatkozóan visszatérített raktározási költségek visszafizetésére szólított fel, mivel a Pfeifer egy szabálytalanság következtében jogosulatlanul jutott előnyhöz. A vállalkozás eltúlozta azon cukor mennyiségét, amelyre nézve a raktározási költségek visszatérítésére sor kerülhetett.

28. A nemzeti bíróság előtti eljárás egyrészt a visszatérített raktározási költségekre vonatkozik (tőke), másrészt a tőke alapján felmerülő kamatkövetelésre (kamat).¹⁹

29. Ami a tőkét illeti, a Bundesanstalt 2003. január 30-án három határozatot hozott (fő határozatok), amelyekben megállapította, hogy a követelt összegek után a határozatok átvételétől számítva kamat jár. A kamatok összegének meghatározását későbbi időpontra halasztotta.

30. A Pfeifer fellebbezést nyújtott be a fő határozatokkal szemben. 2006. október 10-én a Bundesanstalt elutasította a fellebbezést, de csökkentette a tőkekövetelést. A Pfeifer megtámadta a Bundesanstalt fellebbezést elutasító határozatát.

31. 2006. november 15-én a Pfeifer kifizette a 469 941,12 eurós tőkét.

32. Ezt követően, 2007. április 13-án a Bundesanstalt határozatot hozott, melyben a tőke után járó 298 650,93 euró kamat megfizetésére kötelezte a Pfeifert (a kamatra vonatkozó első határozat).

33. A Pfeifer megtámadta e határozatot. Az 1999–2002 évekre vonatkozó 119 984,27 eurós kamatkövetelést többek között azon az alapon vitatja, hogy e követelés elévült.

18 — Ez a lábjegyzet a magyar változatot nem érinti.

19 — A nemzeti bíróság előtt az 1988–1997 közötti gazdasági évekre vonatkozóan nyújtottak be kérelmeket. Azonban csupán az 1994/95, 1995/96 és 1996/97 gazdasági évek képezik a jelen előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát.

34. A Pfeifer emellett azzal érvel, hogy a Bundesanstalt kamatkövetelése már azelőtt elévült, hogy a kamatra vonatkozó első határozatot meghozták volna (az elévülés kérdése). A Pfeifer szerint kamat csupán a 2007. április 13. utáni időszakra jár.²⁰

35. 2007. október 22-én a Bundesanstalt a kamatról felülvizsgált határozatot hozott (a kamatra vonatkozó második határozat). A Bundesanstalt elismerte, hogy az ilyen tartozásokra alkalmazandó négyéves elévülési idő azt jelenti, hogy az 1997-re és 1998-ra vonatkozó kamatkövetelések a fő határozatok meghozatalának időpontjában már elévültek.

36. Mindazonáltal a Bundesanstalt szerint a fő határozatok megszakították a kamatkövetelés elévülési idejét. Így az 1999. január 1-je után keletkezett követelés (237 644,17 euró) nem évült el.

37. 2007. november 14-én a Pfeifer keresetet indított a Verwaltungsgericht Köln (kölni közigazgatási bíróság) előtt, kérve a kamatra vonatkozó második határozatnak az 1999. január 1-je és a 2002. december 31. közötti időszakra vonatkozó kamatokat (119 984,27 euró) érintő részében való megsemmisítését. A későbbi évekre járó kamatokat a Pfeifer megfizette.

38. 2009. november 25-i határozatában a Verwaltungsgericht a kamatra vonatkozó második határozatot a megtámadott részében megsemmisítette. Kimondta, hogy az elévülés kérdése nem bír jelentőséggel. A Verwaltungsgericht megállapította, hogy a kamatkövetelés a Marktorganisationsgesetz²¹ 14. §-án alapul. E rendelkezés értelmében a különleges kedvezmények visszafizetése iránti követelés után „annak keletkezésének időpontjától kezdve” jár kamat. Mindazonáltal a visszafizetés iránti követelés a fő határozatok közléséig nem jött létre, így az azt megelőző időszakra nem áll fenn kamatfizetési kötelezettség.

39. A Bundesanstalt felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesverwaltungsgerichthez. Azzal érvel, hogy a fő határozatok visszaható hatállyal vonták vissza a raktározási költségek visszatérítésére vonatkozó engedélyt, így a Pfeifer a túlfizetett összegek átvételének időpontjától kezdődően köteles kamatok megfizetésére.

40. A Bundesverwaltungsgericht előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1. A nemzeti jog szerint a szabálytalanság révén jogtalanul megszerzett előny visszafizetése mellett megfizetendő kamatra való jogosultság elévülésére is vonatkozik-e a [2988/95] rendelet 3. cikke?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2. Az időszakoknak a 2988/95 rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében előírt összehasonlítása során kizárólag az időszak hosszát kell figyelembe venni, vagy azokat a nemzeti rendelkezéseket is, amelyek az időszak kezdetét további körülmények fennállásától függetlenül a (jelen esetben a kamatra való) jogosultság keletkezése szerinti naptári év végére tolják ki?

3. A kamatra való jogosultság szempontjából is a szabálytalanság elkövetésével, illetve a folyamatos vagy ismételt szabálytalanság megszűnésével kezdődik-e az elévülési idő még akkor is, ha a kamatra való jogosultság csak későbbi időszakokra vonatkozik, és ezért az csak később jön létre? A rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdése révén a kamatra való jogosultság szempontjából is a szabálytalanság megszűnésének időpontjára tolódik-e ki az elévülés kezdete a folyamatos vagy ismételt szabálytalanságok esetében?

20 — Lásd a lenti 111. pontot.

21 — Lásd a fenti 21. pontot.

4. Mikor szűnik meg a hatáskörrel rendelkező hatóság – a szóban forgó (jelen esetben a kamatra való) jogosultságot alapvetően megállapító – határozatának a rendelet 3. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének második mondata szerinti megszakadást kiváltó hatása?”

41. Írásbeli észrevételt a Pfeifer, a Bundesanstalt és a Bizottság nyújtott be. A 2011. november 17-i tárgyaláson a Pfeifer és a Bizottság szóbeli észrevételeket terjesztettek elő.

Értékelés

Az első kérdésről

42. A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével arra keres választ, hogy a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő alkalmazandó-e a tőke visszafizetésén felül a nemzeti jog alapján létrejövő kamatkövetelésre.

Előzetes észrevételek

43. A 2988/95 rendelet célja a szabálytalanságok üldözése céljából keretszabályok létrehozása. Ilyen összefüggésben az elévülési időkre vonatkozó szabályok is általános érvényűek. A jogalkotó általánosan alkalmazandó elévülési szabályt kívánt bevezetni, amellyel valamennyi tagállamban alkalmazott minimális időtartamot szándékozott meghatározni, és ki akarta zárni azt a lehetőséget, hogy az uniós költségvetésből jogosulatlanul kapott összegeket a vitatott kifizetéseket érintő szabálytalanság elkövetése utáni négyéves időszak eltelte után visszaköveteljék.²²

44. Ennek megfelelően a 2988/95 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése „a közösségi joggal kapcsolatos szabálytalanságok esetére [...] az egységes ellenőrzések, a közigazgatási intézkedések, továbbá szankciók tekintetében előírja a homogén ellenőrzés, illetve a közösségi joggal szembeni szabálytalanságokra vonatkozó közigazgatási intézkedések és szankciók kereteit”.²³

45. A 2. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy ellenőrzések, közigazgatási intézkedések és szankciók kerülnek bevezetésre a közösségi jog megfelelő alkalmazása érdekében. A 2. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a közösségi jog meghatározza ezen intézkedések természetét és alkalmazási körét.

46. Mivel a 2988/95 rendelet általános jellegű, a 2. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy figyelemmel a közösségi jogra, az ellenőrzések, intézkedések és szankciók alkalmazásának eljárásaira nézve a tagállamok jogszabályai az irányadók. Tehát a 2988/95 rendelet különös rendelkezéseinek hiányában először az uniós ágazati szabályokat kell figyelembe venni, és csak ezt követően a nemzeti jogot.

47. A 3. cikk (1) bekezdésének első albekezdése az elévülési idő tekintetében általános szabályként az összes tagállamban alkalmazandó minimális időtartamot ír elő.²⁴ E rendelkezés kimondja, hogy az ágazati szabályok rövidebb időtartamot is megállapíthatnak, de az sem lehet rövidebb három évnél. A Bíróság kimondta, hogy a 3. cikk (1) bekezdésében az „ágazati szabályokra” való hivatkozás az uniós rendelkezésekre vonatkozik, nem pedig a nemzeti jogszabályokra.²⁵

48. A jelen ügyben a 3. cikk (1) bekezdésében előírt elévülési idő irányadó a tőkére, mivel nem létezik a cukrot illetően a jogosulatlanul felvett raktározási költségek visszafizetésére vonatkozó ágazati szabályozás.

22 — A C-201/10. és C-202/10. sz., Ze Fu Fleischhandel és Vion Trading egyesített ügyekben 2011. május 5-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-3545. o.) 24. pontja.

23 — A C-278/07-C-280/07. sz., Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb és társai egyesített ügyekben 2009. január 29-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-457. o.) 20. pontja.

24 — A 22. lábjegyzetben hivatkozott Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 27. pontja.

25 — A C-131/10. sz. Corman-ügyben 2010. december 22-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-14199. o.) 41. pontja.

49. A 4. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a szabálytalanságra vonatkozó közigazgatási intézkedéseknek a jogtalanul szerzett előny elvonásával kell járniuk, a tartozás tárgyát képező vagy jogosulatlanul felvett összeg kifizetése vagy visszafizetése révén. A 4. cikk (2) bekezdése értelmében: „az (1) bekezdésben említett intézkedések alkalmazása a megszerzett előny, valamint – *megfelelő rendelkezés esetében* – az átalány alapján meghatározható kamat elvonására korlátozódik” (kiemelés tőlem). A 2988/95 rendeletben ez az egyetlen kifejezett utalás a kamatra.

50. A jelen ügyben a főkövetelés – a termelési kvótát meghaladó mennyiségben termelt cukor raktározási költségeinek visszafizetése – a 2988/95 rendelet 4. cikkén alapuló közigazgatási intézkedést érint (nem pedig az 5. cikken alapuló közigazgatási szankciót). Az ezen főkövetelésből eredő kamatkövetelés képezi a jelen előzetes döntéshozatali eljárás alapjául szolgáló eljárás tárgyát.

51. Főszabály szerint kamatkövetelés csupán főkövetelés alapján jön létre. Így a kamatok érvényesítése iránti kereset a tartozás kiegyenlítése iránti követeléshez képest rendszerint járulékos.²⁶ A nemzeti bíróság alapján megállapított tényállásból és a nemzeti jogszabályok ismertetéséből kitűnik, hogy a jelen esetben is ez a helyzet áll fenn.

52. A 4. cikk (2) bekezdésének szövegéből következik, hogy a kamat beszedése olyan intézkedés, amelyet a jogtalanul megszerzett előny elvonásával együtt alkalmaznak. Számomra ebből az következik, hogy a 2988/95 rendelet értelmében a kamattartozás a tőkéhez képest járulékos jellegű. A kamattartozás nem képezi részét magának a jogosulatlanul megszerzett előnynek.

Elemzés

53. A jogszabály szövegében a kamattal kapcsolatos eljárásra való kifejezett vagy hallgatólagos utalás hiányában a 2988/95 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozhat-e a járulékos kamatkövetelés?

54. A kérdést előterjesztő bírósághoz hasonlóan a Bundesanstalt is úgy véli, hogy még ha a kamat megfizetése az uniós jog hatálya alá tartozik is, a 2988/95 rendelet 3. cikke akkor is csupán magára a szabálytalanság következtében megfizetendő tőkére vonatkozik, a járulékos kamatkövetelésre viszont nem.

55. A Pfeifer azzal érvel, hogy egyrészt nem létezik a kamattartozásra vonatkozó világos uniós jogi norma, másrészt a kérdést előterjesztő bíróság első kérdése a 2988/95 rendelet 4. cikkének értelmezésére vonatkozik, amely cikk rendszeréből és (2) bekezdésének szövegéből az következik, hogy a kamat nem része a visszafizetés iránti kérelem tárgyát képező tőkének, harmadrészt a 4. cikk önálló a 3. cikkhez képest, végül pedig a kamattartozás járulékos a tőkéhez képest, és emiatt az elévülésre vonatkozó külön szabályozás alá kell tartoznia.

56. A Bizottság álláspontja szerint a kamattartozás a 2988/95 rendelet 3. cikkének hatálya alá tartozik. A jogosulatlanul megszerzett előny elvonása céljából a 2988/95 rendelet 4. cikke alapján hoznak közigazgatási intézkedéseket. A kamattartozást akkor hajtják be, amikor ilyen intézkedést hoznak. Ezáltal a 3. cikk a kamatkövetelés érvényesítésére hallgatólagosan négyéves elévülési időt ír elő, amely a szabálytalanság elkövetésekor kezdődik. A Bizottság továbbá azzal érvel, hogy a 2988/95 rendelet alkalmazásának célja annak biztosítása, hogy a nemzeti jog alapján a kamattartozást ne kezeljék a tőkétől függetlenül. Ezért a 2988/95 rendelet kimondja, hogy a kamatkövetelés nem évül el a szabálytalanság elkövetésétől számított négyéves elévülési idő lejártáig (amely meg is szakadhat).

26 — Egyértelműen kivételt jelent a C-397/98. és C-410/98. sz., Metallgesellschaft és társai egyesített ügyekben 2001. március 8-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-1727. o.), amelyben kártérítési és/vagy a társaságiadó-előleg formájában az államkincstárnak olyan adójogi szabályozás alapján befizetett összeg használata ellenértékének megfizetése iránti kérelemről volt szó, amely adójogi szabályozást a Bíróság hátrányosan megkülönböztetőnek, ennél fogva az uniós joggal összeegyeztethetetlennek találta. E rendkívüli körülmények között, ahol az elszenvedett hátrányt nem az adó befizetése, hanem annak *előzetes* befizetése jelentette, egyértelműen a pénzforgalmi hátrány kiegyenlítése iránti kérelem volt „magának az alapjárásnak a tárgya” (87. pont).

57. A kérdést előterjesztő bíróságtól eltérően a Bundesanstalt és a Bizottság szerint a kamattartozás behajtása mint olyan az uniós jog hatálya alá tartozik. E tekintetben a Bundesanstalt és a Bizottság egyaránt az 1290/2005 rendelet 32. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik.

58. A Bizottság szerint az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme miatt szükség van olyan általános, uniós szintű szabályra, amely a kamattartozások behajtására vonatkozóan minden tagállamban érvényesül. A kamat az uniós költségvetést növeli és kompenzációs jellegű, mivel azon hátrányt testesíti meg, amely a költségvetést mindaddig éri, amíg a tőkét ki nem fizetik.

59. A Bundesanstalt szerint a 3. cikk (1) bekezdése nem tartalmaz különös rendelkezést a kamatkövetelésekre nézve. Ennélfogva az ilyen követelések nem tartoznak az abban előírt elévülési idő hatálya alá, így azokra a nemzeti jog az irányadó.

60. A Pfeifer azt állítja, hogy a kamatfelszámítás célja a verseny torzításának elkerülése, nem pedig az Unió pénzügyi érdekeinek védelme.

61. Szerepel-e a kamatok beszedése a 2988/95 rendelet célkitűzései között?

62. A 2988/95 rendelet célkitűzéseit a preambulum tartalmazza, nagy vonalakban. A 2988/95 rendelet harmadik preambulumbekkezdése értelmében „[...] a Közösségek pénzügyi érdekeire nézve hátrányos jogszabályokat minden területen fel kell számolni [helyesen: a Közösségek pénzügyi érdekeire nézve hátrányos cselekményekkel szemben minden területen fel kell lépni]”. A negyedik preambulumbekkezdés megerősíti, hogy a szabályozás célja a Közösségek pénzügyi érdekei ellen irányuló csalásokkal szembeni küzdelem.²⁷

63. Úgy tűnik számomra, hogy a kamatok beszedésének rendeltetése maga is attól függ, hogy az ilyen teher kirovása megfelel-e a 2988/95 rendelet célkitűzéseinek.

64. E rendeltetésnek két oldala van. Egyrészt kompenzálja azt a felet, aki nem használhatta a szóban forgó összeget. A kamat testesíti meg a Pfeifer által túlfizetés formájában kapott összeg időarányos használati értékét. Másodszor kiküszöböli azt az előnyt, amelyben a Pfeifer a szabálytalanság következtében felvett többlettámogatás kedvezményezettjeként részesülne, ha a túlfizetés kamatmentes volna.

65. Álláspontom szerint az ilyen kettős rendeltetés teljes mértékben összhangban áll a 2988/95 rendelet célkitűzéseivel.

66. Továbbá a 2988/95 rendelet szövegéből és rendszeréből úgy tűnik számomra, hogy a 3. cikkben előírt négyéves elévülési idő az e cikk szövegében erre vonatkozó kifejezett utalás hiányában is alkalmazandó a kamatokra.

67. Mivel a kamatkövetelés (általában) járulékos a jogosulatlanul szerzett előny visszafizetésére vonatkozó követeléshez képest, a 2988/95 rendelet szövege értelmezésének nem az a nyilvánvaló kiindulópontja, hogy a kamattartozások teljesen kívül esnek a rendelet alkalmazási körén.

68. Az „eljárás” általános kifejezés a 3. cikk (1) bekezdésének első mondatában, amely kimondja, hogy „az eljárás elévülési ideje a [...] szabálytalanság elkövetését követő négy év”, nyelvtanilag nem értelmezhető úgy, hogy az csupán a követelések bizonyos fajtáira, például a tőkekövetelésre vonatkozik. Ezért úgy gondolom, hogy az „eljárás” kifejezést úgy kell értelmezni, mint amely mind a tőke (a jogosulatlan előny) visszafizetése iránti követelésre, mind a járulékos kamatkövetelésre vonatkozik, amennyiben a nemzeti jog ilyen követelésre lehetőséget ad. A következő érvek támasztják

27 — A fenti 24. lábjegyzetben hivatkozott Corman-ügyben hozott ítélet 36. pontja.

alá ezt az álláspontot: egyrészt a 2988/95 rendelettel összefüggésben az „eljárás” kifejezés általában a hatáskörrel rendelkező hatóság által a szabálytalanság elleni fellépésre utal. Másrészt a járulékos kamatkövetelés ezen általános célkitűzés része. A járulékos igény (kamatfelszámítás) rendeltetése a jogosulatlanul megszerzett összegek használatának az uniós költségvetés javára történő időarányos ellentételezése.

69. Harmadrészt a Bíróság kimondta, hogy a tagállamok az uniós költségvetés nevében és érdekében járnak el a szabálytalanság következtében jogosulatlanul felvett összegek visszaszerzésekor.²⁸ Ehhez kapcsolódó járulékos kamatkövetelés érvényesítése iránti eljárás előírásával a tagállamok szintén az uniós költségvetés érdekében érvényesítenek követelést.

70. Negyedrészt a kérdést előterjesztő bíróság helytelenül gondolja, hogy amennyiben a nemzeti jog rendelkezik a kamatt felszámításáról, az abból befolyó bevétel a tagállami költségvetést gyarapítja, nem pedig az uniós költségvetést.

71. Igaz, hogy a raktározási költségek visszatérítésének kompenzációs rendszere önfinanszírozónak tervezték, nem pedig az uniós költségvetés gyarapítására szánták.²⁹ Mindazonáltal a jogosulatlanul felvett összegek visszafizetéséből származó bevételeket a közösségi költségvetés számláján írják jóvá (a tagállamok jogosultak bármely ilyen összegből 20%-ot visszatartani), és amennyiben a nemzeti jogszabályok járulékos kamatkövetelést is lehetővé tesznek, az így beszedett kamatok ugyancsak a közösségi költségvetés számlájára érkeznek.³⁰ Ennek megfelelően mind a tőke, mind a kamatok beszedése az Európai Unió pénzügyi érdekkörébe tartozik.

72. Álláspontom szerint a 2988/95 rendelet teleologikus értelmezése arra a következtetésre vezet, hogy a kamattartozás, amely kizárólag akkor keletkezhet, ha van olyan főkövetelés, amelyhez kapcsolódhat, szintén a rendelet hatálya alá tartozik, így a 3. cikk (1) bekezdésében előírt elévülési idő vonatkozik rá.

73. Tehát ha szabálytalanság következtében valaki jogosulatlan előnyt szerez, a nemzeti jog által előírt kamatkövetelés elévülési ideje tekintetében a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt négyéves időtartam alkalmazandó.

A 2., 3. és 4. kérdéstről

Előzetes észrevételek

74. Ezen értelmezés azonnal súlyos gondot okoz: a járulékos kamatkövetelésre vonatkozó kifejezett rendelkezés hiányában hogyan lehet alkalmazni a 2988/95 rendeletet?

75. E ponton a kérdést előterjesztő bíróság fennmaradó kérdései szorosán összekapcsolódnak, mivel mindegyik speciális kérdést tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a 2988/95 rendeletben előírt elévülési idő hogyan alkalmazandó a kamatkövetelésre.

76. Magától értetődően bármely időtartam számításánál alapvető fontosságú meghatározni azon időpontot, amikor annak múlása megkezdődik. A 2988/95 rendelet semmilyen különös rendelkezést nem tartalmaz e tekintetben. Ugyanígy a kamatt mértékére vagy annak számítási módjára nézve sem ír elő semmit.

28 — A fenti 22. lábjegyzetben hivatkozott Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 29. pontja.

29 — A fenti 16. és 17. pontok.

30 — Lásd a fenti 11. és 13. pontot, amelyek részletesen leírják a jogalkotási előzményeket.

77. A Bíróság kimondta, hogy uniós rendelkezések hiányában a nemzeti jog irányadó a jogosulatlanul beszedett adók megtérítéséhez kapcsolódó összes járulékos kérdésben, ideértve a kamat mértékét és a kamat számításának kezdő napját.³¹ Egyértelmű, hogy a 2988/95 rendelet hatálya alá tartozó, jogosulatlanul szerzett előny visszafizetésére vonatkozó eljárásban bármely kamatkövetelésre szükségszerűen a nemzeti jog az irányadó, mivel kamatot kizárólag akkor lehet felszámítani, ha azt a nemzeti jog előírja³².

78. Minden nemzeti szabályozást az uniós jog általános elveivel és a tagállamok számára az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott azon általános kötelezettséggel összhangban kell értelmezni, amely a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenységgel szembeni küzdelemre vonatkozik. A 3. cikk (1) bekezdésében előírt elévülési idő számítására vonatkozó nemzeti szabályoknak tehát meg kell felelniük a jogbiztonság követelményeinek.³³ Továbbá ezek a nemzeti szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló, belső jellegű kereseteket szabályozóak (egyenértékűség elve), valamint nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve).³⁴

79. Az Európai Számvevőszék nemrég különjelentést tett közzé „a közös agrárpolitika keretében jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetése” címen.³⁵ A Számvevőszék megjegyzi, hogy a jogosulatlan kifizetésekből eredő tartozásokat illetően a kamatok alkalmazása továbbra sem teljesen harmonizált, és az intézkedések döntő része (akárcsak a kamat számítása) a tagállami jogon alapszik.³⁶ A Számvevőszék ezért azt javasolja, hogy az Európai Unió pénzügyi érdekeinek hatékonyabb védelmére érdekében a kamatkövetelések tekintetében uniós szinten kifejezett szabályokat kellene elfogadni.

80. A Bíróság már 1970-ben kimondta, hogy az eljárásra vonatkozó elévülési időket előzetesen kell megállapítani, és azoknak meg kell felelniük a jogbiztonság követelményeinek.³⁷

81. Az eljárási logika szerint bármely elévülési időt megállapító szabálynak olyan rendelkezéscsomag részét kellene képeznie, amely magába foglalja az elévülési idő hosszát, az elévülési idő kezdő időpontja meghatározásának szempontjait, az elévülési idő megszakadását vagy nyugvását eredményező eseményeket, és az alkalmazandó kamatlába(ka)t. E csomag összeállításánál a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak valamint a gazdasági szereplők érdekeit a Bizottságnak az Európai Unió pénzügyi érdekei védelmére vonatkozó felügyeleti szerepével együtt kellene figyelembe venni.

82. Azt az álláspontot képviselem, hogy a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy lehet értelmezni, mint amely négyéves elévülési időt ír elő a kamatkövetelésekre.³⁸ Mindazonáltal ebből nem következik, hogy a Bíróságnak teljes „elévülési szabályzatot” kellene kialakítania a kamatok tekintetében, olyan szavakat olvasva ki a szövegből, amelyek egyértelműen nem szerepelnek benne. Ez összeegyeztethetetlen volna a jogbiztonság elvével. Az uniós jogalkotó fontolóra veheti, hogy szükséges-e részletes, harmonizált szabályokat alkotnia a kamatkövetelések négyéves elévülési idejének alkalmazására vonatkozóan. Jelenleg nem léteznek erre vonatkozó uniós szabályok.

31 — A fenti 25. lábjegyzetben hivatkozott Metallgesellschaft-ügyben hozott ítélet 86. pontja.

32 — A 4. cikk (2) bekezdése. Elképzelhető, hogy valamely sajátos ágazatra vonatkozó uniós szabályozást úgy alakítanak ki, hogy az tartalmazza a jogosulatlanul felvett tőke után járó kamat megfizetésére nézve. Azonban a jelen esetben nem ez a helyzet.

33 — A C-62/00. sz. Marks & Spencer ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-6325. o.) 39. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, lásd továbbá a lenti 80. pontot.

34 — A C-445/06. sz. Danske Slagterier ügyben 2009. március 24-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-2119. o.) 31. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

35 — 8/2011. sz. különjelentés, elérhető a www.eca.europa.eu honlapon.

36 — Lásd a 8/2011. sz. különjelentés 33. pontját.

37 — A 41/69. sz., ACF Chemiefarma kontra Bizottság ügyben 1970. július 15-én hozott ítélet (EBHT 1970., 661. o.) 19. és 20. pontja.

38 — A fenti 73. pont.

A második kérdésről

83. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2988/95 rendelet 3. cikkének (3) bekezdése szerinti, a nemzeti jogban előírt elévülési idő hosszának meghatározásakor figyelembe kell-e venni olyan tényezőket, mint az elévülési idő kezdetének elhalasztása.

84. A nemzeti bíróság úgy véli, hogy a második kérdést illetően kizárólag az 1999. és a 2000. év releváns. Álláspontja szerint 2001 és 2002 a kamattartozásokra vonatkozó módosított nemzeti előírások hatálya alá tartozik, így azokra rövidebb, hároméves elévülési idő vonatkozik.³⁹ Mindazonáltal 1999-re és 2000-re közvetlenül a négyéves elévülési időt előíró 2988/95 rendelet vonatkozik.⁴⁰

85. A nemzeti bíróság kifejti, hogy ha a 2988/95 rendelet alkalmazandó az 1999-es évre járó kamatokra, az igénynek az 1999. január 1-je és január 30. közötti időszakra vonatkozó része elévült, mivel kamatot kizárólag azt követően lehet követelni, hogy a fő határozatokat 2003. január 30-án meghozták.⁴¹ Ellenben ha a tényállásra a nemzeti jog irányadó, az elévülési idő kizárná az 1999. december 31. előtti időszakot, mivel a nemzeti jog alapján az elévülési idő kezdete azon naptári év végére toródik, amelyben a követelés keletkezett.⁴²

86. Az eljárásban részes mindkét fél azon az állásponton van, hogy a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt négyéves elévülési idővel való bármely összehasonlítás során más tényezőket is figyelembe kell venni, nem csupán az elévülési idő nemzeti jogban meghatározott időtartamát.

87. A Bizottság azt állítja, hogy a 2988/95 rendeletben nem szerepel különös rendelkezés a határidők és elévülési idők számítására vonatkozóan. Ezért analógia útján az 1182/71 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését kell alkalmazni, a 2899/95 rendelettel együttesen értelmezve. Végezetül a kamatkövetelések elévülési idejének a 3. cikk (3) bekezdése alapján való összehasonlításakor bármely négy évnél hosszabb időtartamnak meg kell felelnie a jogbiztonság követelményének.

88. Egyetértek a Bizottság észrevételeivel annyiban, hogy mivel a 2988/95 rendelet nem tartalmaz előírást az időtartamok számítására vonatkozóan, az 1182/71 rendeletet kell alkalmazni.

89. A 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt négyéves időtartamot együttesen kell-e alkalmazni azon nemzeti szabályozással, amely az elévülési idő kezdetét azon naptári év végére halasztja, amelyben a követelés keletkezett?

90. Az első kérdésre javasolt válaszból következik, hogy véleményem szerint a kamatkövetelés elévülési ideje a 2988/95 rendelet előírásainak megfelelően négy év. Továbbá, mivel ezen előírás közvetlenül alkalmazandó, ebből szükségszerűen következik, hogy a rövidebb, hároméves elévülési idő összeegyeztethetetlen a rendelettel.⁴³

91. A tagállami bíróság feladata annak meghatározása, hogy a közvetlenül alkalmazandó négyéves elévülési idő hogyan működik a 2000. és 2001. évi kamatkövetelések tekintetében.

92. Megjegyzem, a Bíróság kimondta, hogy a 2988/95 rendelet 3. cikkének (3) bekezdése széles mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára, szabálytalanságok esetén az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából *hosszabb* elévülési idő megállapítását illetően.⁴⁴

39 — Lásd a fenti 22. pontot.

40 — Lásd a fenti 7. pontot.

41 — Lásd a fenti 29. pontot.

42 — Lásd a fenti 22. pontot.

43 — A fenti 22. lábjegyzetben hivatkozott Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 27. és 28. pontja, valamint a fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott Ze Fu Fleischhandel és Vion Trading egyesített ügyekben hozott ítélet 24. pontja.

44 — A fenti 24. lábjegyzetben hivatkozott Corman-ügyben hozott ítélet 54. pontja.

93. Mindazonáltal a tagállamok által az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő csalások ellen elfogadott és alkalmazott rendelkezéseknek meg kell felelniük az uniós jog vonatkozó általános elveinek. Többek között az elévülési időre vonatkozó szabályoknak biztosítaniuk kell a jogbiztonság érvényesülését.⁴⁵

94. Ezért a kamatkövetelésekre vonatkozó elévülési idő tartamának meghatározásakor a 2988/95 rendelet 3. cikkének (3) bekezdése alapján az elévülési idő tartamát kiterjesztő nemzeti szabályokat figyelembe kell venni a 3. cikk (1) bekezdésében előírt négyéves elévülési idővel való bármely összehasonlítás során.

A harmadik kérdésről

95. A nemzeti bíróság harmadik kérdése két részből áll.

96. Kérdésének első részében a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a kamatkövetelésekre vonatkozó elévülési idő akkor kezdődik-e, amikor a szabálytalanságot elkövetik (a 2988/95 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése) vagy amikor a folyamatos vagy ismételt szabálytalanság megszűnik; ezt hogyan befolyásolja, ha a nemzeti jog alapján a kamatkövetelés csupán később keletkezik, például amikor a szabálytalanságra vonatkozó eljárás befejeződött.

97. A Pfeifer szerint a kamatra vonatkozó elévülési idő akkor kezdődik, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóságok a tőkére vonatkozó követelést érvényesítik. A Bundesanstalt szerint a kamatra vonatkozó elévülési idő kezdetére a nemzeti jog az irányadó. A Bizottság azt állítja, hogy az elévülési idő a szabálytalanság elkövetésekor kezdődik.

98. A Bundesanstaltnak a Bíróság által feltett kérdésekre adott írásbeli válaszából azt olvasom ki, hogy a szabálytalanság jellege – annak folyamatos vagy ismételt volta – még mindig vita tárgya az alapeljárásban. A kérdést előterjesztő bíróság tehát még nem határozta meg, hogy a szabálytalanság a 3. cikk (1) bekezdése első vagy második albekezdésének hatálya alá tartozik-e.

99. Azonban úgy tűnik számomra, hogy ennek meghatározása a szükséges első lépés annak tisztázásához, hogy a kamatkövetelés elévülési ideje mikor kezdődik.

100. A Bíróság a Vonk Dairy Products BV⁴⁶ ügyben kimondta, hogy valamely szabálytalanság akkor tekinthető folyamatosnak vagy ismételtnek, ha azt olyan közösségi piaci szereplő követi el, aki hasonló, a közösségi jog ugyanazon rendelkezését sértő ügyletek összességéből tesz szert gazdasági előnyre. A nemzeti bíróság feladata, hogy e teszt alkalmazásával meghatározza, hogy az előtte folyó eljárásban megvalósult-e folyamatos vagy ismételt szabálytalanság.⁴⁷

101. Ami az elévülési idő kezdetét illeti, a 3. cikk (1) bekezdésének szövege (amely arra utal, amikor az 1. cikk (1) bekezdése szerinti szabálytalanságot elkövetik) magára a szabálytalanságra összpontosít, nem pedig a járulékos kamatkövetelésre. Semmi sem utal arra, hogy mikor kezdődik a kamatkövetelés elévülési ideje. Hozzáteszem, a szabálytalanság elkövetésekor a tőke (vagyis a jogosulatlan előny) nem mindig számszerűsíthető.⁴⁸ Ilyen körülmények között ugyancsak lehetetlen megállapítani a kamatkövetelés összegét.

45 — A fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott Ze Fu Fleischhandel és Vion Trading egyesített ügyekben hozott ítélet 30. és 32. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

46 — A C-279/05. sz. Vonk Dairy Products ügyben 2007. január 11-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-239. o.) 41. pontja.

47 — Az ítélet 43. pontja.

48 — A 2988/95 rendelet (1) bekezdése a szabálytalanságot a közösségi jog valamely rendelkezésének gazdasági szereplő általi megsértéseként határozza meg. Azonban az ilyen jogsértés nem minden esetben eredményez számszerűsíthető követelést az elkövetése pillanatában. Lásd például a C-465/10. sz., *Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer et des Collectivités territoriales kontra Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre* ügyben 2011. december 21-én hozott ítéletet (EBHT 2011., I-14081. o.) (közbeszerzési eljárás szabálytalan lefolytatása).

102. Az uniós jog bármely kifejezett rendelkezésének hiányában e kérdésben a nemzeti jognak kell irányadónak lennie. Amennyiben az uniós jogalkotó úgy véli, hogy a kamatkövetelés keletkezésének idejét harmonizálni kellene, vélhetőleg e célkitűzésnek megfelelően fog cselekedni.

103. A nemzeti bíróságnak tehát először meg kell állapítania, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének első vagy második albekezdése irányadó. Ezt követően a nemzeti jogot alkalmazva meg tudja határozni a kamatkövetelés elévülésének kezdő időpontját. E szabályokat a kamatkövetelés járulékos jellegét figyelembe véve kell alkalmazni, annyiban, amennyiben a kamatkövetelés összege nem pontosítható a tőke megállapítása nélkül.

104. A harmadik kérdés második felében a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy folyamatos vagy ismételt szabálytalanság esetén (a 3. cikk (1) bekezdésének második albekezdése) mikor kezdődik a kamatkövetelés elévülési ideje.

105. A Bizottság szerint a kamattartozás elévülési ideje már azelőtt kezdetét veszi, hogy az ilyen szabálytalanság befejeződné, és függőben marad a folyamatos vagy ismételt szabálytalanság befejeződéséig.

106. A harmadik kérdés első felére adott válaszom *mutatis mutandis* érvényes a folyamatos vagy ismételt szabálytalanság esetén követelt kamatokra. Véleményem szerint a 2988/95 rendelet nem pontosítja, hogy mikor kezdődik a kamatkövetelés elévülési ideje. Így a tagállamoknak lehetősége van a nemzeti jogszabályok alkalmazására az ilyen követelések elévülési ideje kezdetének meghatározásakor.

A negyedik kérdésről

107. Utolsó kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a fő határozatok és a kamatfizetésre vonatkozó kötelezettség (2003. január 30-i) megállapítása hogyan befolyásolja a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési időt.

108. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a fő határozatok mind a tőke, mind a kamatkövetelés tekintetében megszakítják az elévülési időt. A fő határozatok elfogadását követően újrakezdődött az elévülési idő, amely 2007. január 31-én telt le. Így a kamatkövetelés már azelőtt elévült, hogy a kamatra vonatkozó első határozatot 2007. április 13-án elfogadták volna.⁴⁹

109. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a fő határozatok keletkeztetik magát a kamatfizetési kötelmet is. Ezért azt kérdezi, hogy a tőkére vonatkozó, folyamatban lévő bírósági eljárás (vagy valamely vizsgálat) megszakíthatja-e a kamatkövetelés elévülési idejét.

110. A Bundesanstaht szerint mindaddig, amíg a hatáskörrel rendelkező hatóságok határozataival összefüggő eljárás van folyamatban, az elévülési idő nyugszik.

111. A Pfeifer különbséget tesz tőke és kamattartozás között. Szerinte kizárólag a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak a kamattartozásra vonatkozó határozatai szakíthatják meg e követelés elévülési idejét. A 2003. január 30-i határozatok kizárólag a tőkére vonatkoztak. Ennélfogva ezek nem szakíthatják meg a 2988/95 rendelet 3. cikke alapján a kamattartozás elévülési idejét. Ebből következik, hogy a kamat bizonyos részét illetően a négyéves elévülési idő eltelt, mire a kamatra vonatkozó határozatot meghozták.

49 — Lásd a fenti 34. pontot.

112. A Bizottság úgy értelmezi a 2988/95 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését (amely kimondja, hogy a közigazgatási *szankciót* megállapító határozat végrehajtására nyitva álló időszak három év), mint amely analógia útján a közigazgatási intézkedésekre is alkalmazandó⁵⁰, ha a hatáskörrel rendelkező hatóságok közölték a jogosulatlanul szerzett előny elvonásáról szóló határozatot. A Bizottság továbbá azzal érvel, hogy az elévülési idő megszakadásának vagy nyugvásának kérdésében a nemzeti jog irányadó.

113. Úgy tűnik számomra, hogy a 3. cikk (1) bekezdése harmadik albekezdésének első mondata visszautal a 3. cikk (1) bekezdésének első albekezdésében előírt négyéves elévülési időre. Ennélfogva, amikor a négyéves elévülési időt kell alkalmazni, azt csupán a 3. cikk (1) bekezdése harmadik albekezdésének hatálya alá tartozó cselekmények szakítják meg.

114. A hatáskörrel rendelkező hatóságnak a főkövetelés vizsgálatához vagy bírósági eljáráshoz kapcsolódó, az adóssal közölt cselekménye megszakítja-e a járulékos kamatkövetelésre vonatkozó eljárást is?

115. Megjegyzem, hogy a Bundesanstalt elutasította a Pfeifer fő határozatokkal szembeni eredeti fellebbezését, mindazonáltal 2006. október 10-i határozatában csökkentette a fizetendő tőkét.⁵¹ E határozat a 2988/95 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti, a hatáskörrel rendelkező hatóság által hozott, az érdekelt személlyel közölt, a szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálati vagy eljárási aktusnak minősül.

116. A megszakadást kiváltó cselekményt követően az elévülés újrakezdődik.⁵² A tőkére vonatkozó elévülési idő tehát e határozatot követően újrakezdődött. Mivel a kamattartozás járulékos jellegű, a 2006. október 6-i határozatnak a tőke tekintetében fennálló megszakító hatása főszabály szerint kihat a kamatkövetelés elévülési idejére is. Mindazonáltal a nemzeti bíróságnak még meg kell határoznia, hogy a jelen ügyben elkövetett szabálytalanság folyamatos vagy ismételt volt-e;⁵³ ennek meghatározása fontos annak eldöntéséhez, hogyan befolyásolja a 2006. október 10-i határozat a kamatkövetelés elévülési idejét. Nem hiszem, hogy a Bíróság e ponton ennél tovább tud menni.

117. A nemzeti bíróság továbbá azt állítja, hogy a fő határozatok, amelyek kapcsán bírósági eljárás van folyamatban (a Pfeifer fellebbezése következtében), még nem véglegesek és végrehajthatók. Ezen az alapon a nemzeti bíróság azt kérdezi, hogy a 2988/95 rendelet alapján mikor állnak be a megszakadás joghatásai.

118. A nemzeti bíróság kérdésének megválaszolásához a kiindulópont ismét a kamatkövetelés járulékos jellege.⁵⁴

119. Amikor (a kamatkövetelést megalapozó) fő határozatok felülvizsgálata tárgyában eljárás van folyamatban, a hatáskörrel rendelkező hatóság ezen eljárás befejezéséig nem tudhatja, fennáll-e kamattartozás. Ilyen körülmények között a hatáskörrel rendelkező hatóság azon döntése, hogy perbe bocsátkozik, a 3. cikk (1) bekezdésének harmadik albekezdése szerinti, „a szabálytalansággal kapcsolatos [...] [eljárás], amelyről az érintett személyt tájékoztatták”.

120. Ha a bírósági eljárás befejeztével még mindig áll fenn tartozás, a hatáskörrel rendelkező hatóságok értesíthetik az adóst (akár megismételve követelésüket, akár a végleges döntés alapján felülvizsgálva annak összegét). A járulékos kamatkövetelés csupán ezen időpontban válik bizonyossá.

50 — Lásd a fenti 7. pontot.

51 — Lásd a fenti 30. pontot.

52 — A C-367/09. sz., SGS Belgium és társai ügyben 2010. október 28-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-10761. o.) 67. pontja.

53 — Lásd a fenti 99. pontot.

54 — Lásd a fenti 51. pontot.

121. A 3. cikk (1) bekezdésének harmadik albekezdése alapján a fő határozat tárgyában induló bírósági eljárás megszakítja a járulékos kamatkövetelés elévülési idejét, ha az már elkezdett telni.

122. Az elévülési időknél a jogbiztonságot is garantálniuk kell.⁵⁵ Az eljárásban részt vevő felek, a gazdasági szereplő és a nemzeti hatóságok, csupán az eljárás (vagy hivatalos vizsgálat) befejezését követően tudják meg, hogy egyrészt fennáll-e a követelés, másrészt hogy ennek következtében a nemzeti jog értelmében lehetővé tett járulékos kamatkövetelés elévülési ideje telni kezdett.⁵⁶

123. Ennélfogva úgy vélem, hogy a 2988/95 rendelet 3. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének alapján az elévülési idő a fő határozatokkal szemben indított bírósági eljárás jogerős befejezéséig megszakad, ha e határozatok határozzák meg magát a kamatfizetési kötelezettséget.

Véggkövetkeztetések

124. Következésképpen azt javaslom, hogy a Bíróság a következő választ adja Bundesverwaltungsgericht kérdéseire:

1. Amennyiben szabálytalanság következtében valaki jogosulatlan előnyt szerez, a nemzeti jog által előírt kamatkövetelés elévülési ideje tekintetében az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt négyéves időtartam alkalmazandó.
2. A kamatkövetelésekre vonatkozó elévülési idő tartamának meghatározásakor a 2988/95 rendelet 3. cikkének (3) bekezdése alapján az elévülési idő tartamát kiterjesztő nemzeti szabályokat figyelembe kell venni a 3. cikk (1) bekezdésében előírt négyéves elévülési idővel való bármely összehasonlítás során.
3. Mivel a 2988/95 rendelet nem pontosítja, hogy akár a 3. cikk (1) bekezdése első albekezdésének, akár második albekezdésének hatálya alá tartozó szabálytalanság esetén mikor kezdődik a kamatkövetelés elévülési ideje, a tagállamoknak lehetőségük van a nemzeti jogszabályok alkalmazására az ilyen követelések elévülési ideje kezdetének meghatározásakor.
4. A 2988/95 rendelet 3. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének alapján az elévülési idő a fő határozatokkal szemben indított bírósági eljárás jogerős befejezéséig megszakad, ha e határozatok határozzák meg magát a kamatfizetési kötelezettséget.

55 — A fenti 51. lábjegyzetben hivatkozott SGS Belgium ügyben hozott ítélet 68. pontja.

56 — Lásd a fenti 80–82. pontot.